

INFORMAČNÍ BULLETIN

ročník V. | červen 2011

Sellier & Bellot

Homogenní bezolovnatá střela eXergy se již úspěšně prodává v mnoha zemích. V jakém světle ji vidí odborní novináři ve Finsku, se dozvíte z výsledků jejich testu (str. 3)

Máte už vlastní zkušenost s ocelovými broky? Zkoumali jsme jejich energii a prostup balistickou želatinou v porovnání s olověnými (str. 5)

Do Muzea loveckého střelectví ve vlašimském zámku přibyla vzácná památka, úzce spjatá s nejstarší historií firmy (str. 7)

NA AKTUÁLNÍ TÉMA

O právní úpravě lovu vodního ptactva hovoříme s ing. Jaroslavem Růžičkou, vedoucím oddělení rybářství, myslivosti a včelařství MZe ČR

Používání netoxických broků při lovu vodní pernaté zvěře vyplývá z mezinárodní i české legislativy

V rámci mezinárodních dohod platí jistá omezení používání olověných broků při lovu zvěře. Tato omezení jsou v současné době zakotvena ve dvou dokumentech. Prvním je doporučení č. 28 o používání netoxických broků na mokřadech, které bylo přijato Stálým výborem Bernské konvence 6. 12. 1991, druhým je Akční plán Dohody o ochraně africko-euroasijského stěhovavého vodního ptactva (AEWA). V rámci tohoto programu byl rok 2000 stanoven jako konečné datum používání olověných broků na mokřadních lokalitách v členských státech Dohody. Česká republika si vyjednala posunutí tohoto termínu do 1. 1. 2011 a přechod na netoxické brokové náboje při lovu na mokřadech je řešen zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti, §45 Zakázané způsoby lovu, odst. 1 písm.w), který zní „používat olověné brokové náboje k lovu vodního ptactva“.

Pane inženýre, jak jsou podle vás čeští myslivci na novou právní úpravu připraveni?

Se zákazem používání olověných brokových nábojů při lovu vodního ptactva se mohli myslivci seznámit ihned při přijetí nového zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, tj. již před deseti lety. Změna zákona o myslivosti je vždy pro zájemce o lov zvěře věc nepřehlédnutelná. Omezení lovu vodního ptactva je začleněno mezi zakázané způsoby lovu zvěře, což je nejzákladnější část právní úpravy na úseku myslivosti. Navíc během těch deseti let nenechalo Ministerstvo zemědělství nic náhodě a periodicky pořádalo odborné semináře k této problematice za účasti mysliveckých odborníků, ale také odborníků z oblasti zbraní a střeliva, výrobců a distributorů loveckého střeliva. Rovněž v mysliveckém tisku byla tato problematika průběžně diskutována, takže po stránce informovanosti by neměl zůstat nikdo, kdo by se s připravovanou změnou neměl možnost seznámit.

V některých, zejména severovýchodních zemích platí úprava již delší dobu. Jak tamní lovci úpravu přijali a existují nějaké její prokazatelné přínosy, ať již v ochraně životního prostředí či jině?

V současné době jsou lovci v ostatních evropských státech vzdělávání stejně jako naši myslivci nejen z pohledu myslivosti, ale především ve vztahu k ochraně přírody. Ochrana přírodního prostředí

ZNAČKA, LIDÉ, PRODUKTY

Těžíme z dobré pověsti značky

O obchodní politice Sellier & Bellot a.s. hovoříme s obchodním ředitelem ing. Josefem Strnadem, MBA.

Na úvod dovoluji osobní otázku: Ve funkci obchodního ředitele jste teprve několik měsíců. S jakými předsevzetími jste do funkce nastupoval a jak se vám je daří naplňovat?

Toto rozhodnutí nepřišlo ze dne na den, ale bylo připravováno delší dobu. Proto jsem se již v předchozím období podílel na rozhodování o různých projektech, např. zavádění střel Nosler Partition nebo realizaci našeho loveckého DVD o eXergy. Asi není žádným tajemstvím, že mám velmi blízký vztah k myslivosti a sportovní střelbě, proto je pro mě snazší chápat a realizovat podněty našich zákazníků.

Velkou výzvou pro mě osobně je vybudování renomé, ale hlavně podstatné zvýšení prodeje našich loveckých kulových nábojů v USA, kde soupeříme s nejvýznamnějšími výrobci jako Winchester,

Remington, Hornady a dalšími na jejich domácím trhu. Určitě mi teď podsunete frázi, že stačí pouze dobře nastavit cenu a pak už to půjde samo. Ve skutečnosti se nejdřív musíte dostat do velkých obchodních řetězců. Tam se nedostanete bez nabízení ucelené řady hlavních ráží a hlavně váhy střel. Znovu mi můžete opáčit, že 10 nebo 15 grainů přeče nehraje roli. Ale v Americe hraje a pro nás to znamená vyvinout novou střelu anebo vhodnou existující, jak naši vývojáři s oblibou říkají, naučit létat v dané ráži.

A na domácím trhu? Určitě chceme změnit image a rozšířit služby naší podnikové prodejny. Dále máme rozpracovaný projekt, který by měl oslovit širokou mysliveckou veřejnost, ale kvůli velkému množství požadavků na naše vývojové oddělení teď nechci slibovat žádné konkrétní termíny.

Jaké je aktuální postavení značky Sellier & Bellot na světových trzích a v jakých komoditách je firma neúspěšnější?

Hodnocení značky můžete posuzovat podle různých kritérií – objemu prodeje, spokojenosti zákazníka atd. Například u loveckých kulových nábojů jsme v předchozích letech zavedli několik typů střel a postupně rozšiřujeme sortiment ráží, v nichž je laborujeme. Jsme mnohdy velmi příjemně překvapeni, jak rychle se v některých zemích nové produkty prosazují, viz poslední ohlasy na naše náboje eXergy ve Finsku. Myslím, že těžíme z dobrého zvuku značky, kdy i novinky lovci ztotožňují se svými předchozími zkušenostmi s našimi produkty.

U munice pro speciální složky je pak pravidlo úspěšného obchodu jasně dáno požadavkem splnit specifické požadavky zákazníka. I tady jsme ale získali dlouhodobě dobré renomé a máme na evropských trzích stabilní odběratele. Jen pro zajímavost, dodáváme do zemí jako Švédsko, Belgie, Rakousko, Itálie atd. Naš velkou konkurenční výhodou je flexibilita v plnění požadovaných technických para-

Dokončení na str. 2

Pokračování na str. 4

Vážení čtenáři,

EDITORIAL

dostává se vám do rukou další číslo našeho bulletinu, což je neklamná známka toho, že lovecká sezóna spěje ke svému vrcholu. Chceme být nejen aktuální, ale také užiteční a proto se znovu vracíme k tematice ocelových broků. Možná namítnete – to je obnošená vesta, tohle přemýšlení zákazu používat olověné broky k lovu vodního ptactva, ale my bychom přesto rádi nabídli pár tipů k úspěšnému lovu s ocelovými broky, aby vám lovecké příležitosti přinášely samé příjemné zážitky. Třeba vás zaujmou i další informace, osvětlující nezbytnost jejich zavedení, vždyť ochrana životního prostředí je věcí, která se dotýká každého z nás. A nás myslivců zejména: kdo umí lépe ocenit, jak se rozbřesk rodí z oparu nad vodní hladinou a jak se první paprsky koupou v rose na rozkvetlých březích, kdo zná lépe naslouchat tichu v hustém vrboví, smáčekjícím převýsý letorostů v prohřáté vodě při běhu, komu opojněji voní posečená louka či stinné aleje na hrázích. Jsou-li ocelové broky poznanou nutností, pak ostatní naše novinky představují dobrou volbu. Své zkušenosti s novou střelou eXergy jsme dokumentovali instruktážním DVD, kolegové z Finska přispěli svým doporučením. Zajímáme se ale také o vaše názory a zkušenosti s novou střelou a chtěli bychom jim dát prostor v příštím vydání našeho bulletinu. Takže lovte a pište. Mnoho krásných loveckých zážitků s náboji Sellier & Bellot.

Radek Musil, předseda redakční rady

Plánování je pavučina plná proměnných

Ing. Karel Pohorský, vedoucí odboru ekonomického plánování a controllingu

Japonsko postihlo zemětřesení a v Evropě se zdražuje elektrina, v Americe praskla bublina na trhu s nemovitostmi a ve světě vzrostly ceny surovin. O čem to svědčí? „Že svět je globálně propojen, což přináší pozitivní i negativní,“ říká vedoucí odboru ekonomického plánování a controllingu ing. Karel Pohorský. Jak pocítuje globalizaci Sellier & Bellot a.s.?

„V současném světě musíme sledovat ceny komodit v širších souvislostech. Je to takový koktail ekonomického a burzovního zpravodajství a špetky intuice. Všechno nenajdeme jen v číslech. Zhruba v posledních šesti letech se ceny surovin mění rychle a velmi razantně. Třeba během jediného dne se zhoupnou v rozpětí až devíti procent.“ Pro Sellier & Bellot je to zásadní problém. Až osmdesát procent materiálových nákladů na jeho výrobky totiž představují měď, zinek a olovo. Pokud do ceny produkce nepromítnou zvýšené náklady na kovy a energii včas, mohl by podnik ztratit konkurenceschopnost.

„S dodavateli nesjednáme ceny hlavních surovin my, jsou dány cenami na burze, kde se doslova každou minutu mění. Těmto vlivům nejsme schopni čelit jinak než určitým zajištěním, postaveným na odhadu trendů, který promítáme do výpočtů. Naše situace je o to složitější, že kontrakty uzavíráme na delší dobu, nejméně však půl roku dopředu. A případné korekce v cenách výrobků by si vyžádaly 3 až 4 měsíce.“

Situace na trzích s komoditami se však vyhrcoje nejen vlivem omezení surovinových zásob a stále rostoucí spotřeby průmyslu. Platíme i jakousi daň ze strachu. „Do cen surovin se nepromítá jen spekulativní faktor, ale i sílící nedůvěra investorů k akciím, dluhopisům či měnám. Svě volně kapitálové zdroje zaměřují stále více na pozemky a suroviny. Proto je správný odhad vývoje jejich cen tak obtížný,“ dodává ing. Pohorský.

Funkce vedoucího plánování a controllingu nemůže být v současné době jen o znalostech a zkušenostech, ale i o vyrovnané psychice. Karel Pohorský všechny tyto předpoklady má. Krátce po promoci na Vysoké škole ekonomické v Praze přijal nabídku na pozici ekonomického náměstka středního podniku, která nebyla delší dobu obsazena. Začátky byly tvrdé, nebylo se od koho učit, musel si poradit sám. Pak přišly s rokem osmdesát devět zásadní ekonomické a společenské změny a léta v čele truhlářského výrobního družstva. „Čím tvrdší školou života člověk projde, tím je odolnější,“ přemítá nad svou profesní dráhou. Před deseti lety uspěl ve výběrovém řízení do vlašimského Sellier & Bellot a svou práci dělá stále stejně dobře. Za celou dobu se nikdy nestalo, že by nesplnili, co si stanovili.

Plánovat činnost pro všechny úseky firmy s více než 1200 zaměstnanci vyžaduje komplexní přístup i její podrobnou znalost. „Musím myslet na celek, sledovat vývoj vně i uvnitř podniku, sladit zájmy jeho majitele, nás jako člena nadnárodní skupiny CBC a všech pracovníků. Při tvorbě ročního plánu výroby a jejího zajištění vycházím z reálného výhledu obchodníků, propočítám do podrobností všechny nákladové ukazatele a výsledné hodnoty ještě společně korigujeme. Nač by nám byly příliš optimistické plány, od nichž bychom museli časem ustoupit? Do kategorie strategického plánování spadá tematika dlouhodobých investic, mezd a personálního obsazení. Sestavujeme je na delší časové období v horizontu pěti až deseti let.“

Potřeba pracovat s kvalitními informacemi ve správném čase a na správném místě přiměla řadu firem a institucí k tomu, aby si jako součást své informační infrastruktury zřídily datové sklady. Podnikatelským subjektům přináší zásadní konkurenční výhodu: možnost dokonale poznat své zákazníky, analyzovat jejich chování, s předstihem zaregistrovat i nenápadné změny na trhu a ve správný okamžik na ně reagovat.

„Dat máme hodně, ale uchovávali jsme je roztržštěné v databázích různých provozních systémů a v různé kvalitě. Největším problémem bylo se v nich zorientovat, „vydolovat“ je a využít ta potřebná. Chtěl jsem si usnadnit práci, a proto jsem si před lety začal budovat datový sklad naší firmy ve volném čase. Když si vymodelujete systém sám, znáte ho do všech detailů. Dodavateli bychom museli zakázku nadefinovat, poskytnout zevrubné informace, podělit se s ním o naše nápady a nakonec mu relativně drazo zaplatit. Rok a půl jsem o nějaké variantě Business Intelligence přemýšlel, kudy chodil. Po půldruhém roce jsem se s návrhem svěřil našim „ajťákům“. Ochoťně mi pomohli s jejím naprogramováním. Asi čtvrt roku jsme vychytávali dětské nemoci a nyní už slouží nejen mně, ale celé firmě,“ říká s uspokojením inženýr Pohorský.

Hodili mne do vody a řekli, plav...

Petr Bartoň, vedoucí tuzemského prodeje munice

„S maturitním vysvědčením ze strojínského průmyslovky ve Vlašimi v kapse jsem v třiadvacátém nastoupil jako referent do obchodního oddělení. Pro technologa bez praxe bylo všechno nové a neznámé. Hodili mě do vody a řekli, plav. Časem jsem pochopil, že to bylo to nejlepší, co pro mě mohli udělat,“ usmívá se při vzpomínce na své začátky ve společnosti Sellier & Bellot vedoucí tuzemského prodeje munice Petr Bartoň. „Práce obchodníka se mi dostala pod kůži, a tak jsem zůstal.“ Osvědčil se, po pěti letech byl pověřen vedením oddělení a poté jmenován vedoucím.

Devadesátá léta nebyla lehká ani pro Petra Bartoně, ani pro Sellier & Bellot. Aby podnik v nových podmínkách přežil, bylo třeba ho od základu restrukturalizovat, zmodernizovat a zeštíhlet. Výrobní program se zúžil ve prospěch sortimentu střeliva, v němž byl Sellier & Bellot vždy silným hráčem na trhu. Razantní změny se dotkly i poměrně početného obchodního oddělení - snížil se stav pracovníků a za pochodu se budovala firemní obchodní síť. Do té doby se na úseku prodeje do určité míry improvizovalo. Zákazníci jezdili pro zboží přímo do podniku. „Někdy jsme nevěděli, kam dřív skočit. Nedokázali jsme naplánovat zakázku, práci expedientů, občas jsme nestihli zboží ani zabalit. Buď ho bylo hodně, nebo málo či žádné. Časem se ukázalo, že rozhodnutí vytvořit síť bylo správné. Objemy prodeje vzrostly minimálně o polovinu. Dnes situaci na trhu průběžně sledujeme, analyzujeme ji a případné problémy řešíme přímo na místě. Díky fungující obchodní síti a modernějšímu způsobu plánování jsme schopni plynule plnit požadavky našich zákazníků a celkem pružně reagovat na případné změny v poptávce na trhu.

Udržet se v první lize však klade vysoké nároky nejen na výrobu, ale také na obchodníky. Předpokládá kvalitní plánování, promyšlenou tvorbu a pečlivou kontrolu efektivnosti cenové politiky a samozřejmě funkční zpětnou vazbu od zákazníků, přes prodejce a distributory až do fabriky. „Impulzy o vývojových trendech a potenciální poptávce musíme přinášet my, obchodníci, protože se stále pohybujeme mezi prodejci a spotřebiteli. Kromě řízení prodeje je to naše hlavní pracovní náplň,“ říká Petr Bartoň.

„Domácí trh tvoří téměř 10 procent z celkového prodeje střeliva celé společnosti a jeho předností je takřka okamžitá zpětná vazba mezi výrobcem a zákazníky. Většinu z nich tvoří letití klienti značky z řad myslivců a sportovců, kteří se neváhají o své názory a zkušenosti podělit jak s řadovými pracovníky, tak s vedením firmy. Chtěl bych jim tímto moc poděkovat za projevenou přízeň, která se odráží v zájmu o naše střelivo. Těto důvěry si nesmírně vážím a věřím, že jejich očekávání dokážeme i v budoucnu dál naplňovat. Další velké „díky“ určitě patří našim obchodním zástupcům a prodejčům střeliva, kteří pracují s vysokým nasazením při poskytování maximálního servisu při prodeji střeliva. Bez jejich obětavé práce bychom jen stěží mohli dosahovat dobrých výsledků na domácím trhu. Jelikož je vždy co zlepšovat, budeme rádi za Vaše názory, podněty či připomínky. V těchto případech jsem k dispozici na mobilním telefonu 602 369 768 či na e-mailu: barton@sellier-bellot.cz nebo na faxovém čísle 317 892 705.

S nedávnou krizí přišel pokles poptávky, lidé mají hlouběji do kapsy a méně utrácí. Změny spotřebitelského chování se promítly zejména do prodeje zboží pro volný čas. Obrat hobby byznysu se snížil až o patnáct procent. Samozřejmě, že v této těžké době se každý snaží hledat úspory, kde se dá. Platí to i o prodejnách se střelivem a v této souvislosti jsem se v poslední době občas setkal s názorem, že by mohl být efektivnější prodej bez distributorů.

Skutečností však je, že levnější se střelivo na pulty prodejen nedostane jinak, nežli díky obchodním zástupcům. Ti, aby se užívali, dodávají do maloobchodní sítě nejen střelivo, ale i další sortiment a vybavení pro prodejní zbraně a střeliva. Tím si zabezpečí rentabilitu a zároveň poskytují komplexní servis, který umožní prodejnímu, aby se mohly naplno věnovat konečnému zákazníkovi. Pro Sellier & Bellot pracují za marží v jednotkách procent, kterou stanovujeme s přihlédnutím k cenám konkurence a našim výrobním nákladům. Na českém trhu je distributorů i prodejců mysliveckého zboží příliš mnoho, vzájemně si tvrdě konkurují, a tím si sami srážejí odměnu pod úroveň kolegů v okolních státech,“ vyvrací mylnou představu o zbytečně nákladném mezičlánku v dodavatelském řetězci Petr Bartoň.

ZNAČKA, LIDÉ, PRODUKTY

Dokončení ze str. 1

metrů, které se mohou diametrálně lišit stát od státu. Před několika měsíci jsme úspěšně prošli homologačními zkouškami NATO s nábojem 9x19, pádnější důkaz o technické vyspělosti výrobku asi ne najdete.

V této souvislosti se nabízí otázka, jaké změny v obchodní politice společnosti Sellier & Bellot přinesl vstup do skupiny CBC a zda tento krok pomáhá k získávání nových trhů?

Myslím, že se vstupem do skupiny CBC jsme nepředpokládali žádnou zásadní změnu v obchodní politice a také k žádné nedošlo, ve většině zemí zůstaly zachovány naše distribuční sítě stejně, jako distribuční síť CBC. Mnoho našich výrobků si je dost podobných a přirozeně si vzájemně konkurují. V některých zemích jsme využili potenciálu stávajícího distributora CBC anebo naopak CBC využilo našeho distributora, a tak se nám daří etablovat se i na trzích, kde jsme dříve neměli silnou pozici. K největší změně asi došlo při vstupu do USA, kde jsme dříve měli vlastní dceřinou společnost. Po spojení se CBC jsme se rozhodli distribuovat naše výrobky prostřednictvím americké firmy Magtech, která je podobně jako my členem skupiny CBC. Díky jejímu potenciálu

a postavení se nám během loňského roku podařilo téměř zdvojnásobit obrat, dosahovaný v USA.

Naše čtenáře budou zajímat především další perspektivy loveckého střeliva Sellier & Bellot. V posledních letech se ve světě výrazně prozrazuje trend vysoce výkonných, těžkých ráží a střeliva magnum. Jak se tyto trendy promítají do sortimentu a do dalších plánů?

Víte sám a vědí to i naši čtenáři, že náš sortiment loveckých kulových nábojů je velmi široký, a přesto ho neustále doplňujeme o nové produkty. Zavedli jsme několik typů nových střel, ať již to byly střely Sierra, Hornady, dvoujaderné střely Nosler Partition a nebo naše vlastní střely eXergy, bez podílu olova. Máme i spoustu námětů, některými z nich se již zabýváme, na dalších se teprve začne pracovat. Obecně je však třeba říct dvě věci: Jednak jsme přesvědčení, že díky širokému spektru ráží a střel, umožňujeme náš sortiment najít evropským střelcům optimální řešení pro každou loveckou příležitost. Jednak je – a z předchozích čísel našeho bulletinu to již vědí i čtenáři – zavedení nové ráže finančně náročné a musí být podloženo odpovídající poptávkou. Přestože naše vývojové kapacity jsou v tuto chvíli plně vytíženy aktuálními potřebami z civilní či vojenské oblasti, pozorně sledujeme současné trendy

a nebráníme se vývoji nových produktů. Ale znovu opakují – je to především záležitost odpovídající poptávky. A myslím, že sázka na to, zda se vyplatí zavést jednu novou ráži, anebo novou střelu laborovat do co nejširšího sortimentu ráží, se nám dosud vždy vyplatila.

Poněkud odlišná je situace u brokových nábojů. Sám víte, že ač se někdy našim myslivcům zdá, že tuto kategorii opomíjíme, pravda je trochu jiná. Na rozdíl od většiny výrobců máme v této kategorii neobvykle široký sortiment. Máme sportovní, lovecké, ale také sluge, gumové i ocelové broky a další speciální výrobky. I proto se nemůžeme kapacitně srovnávat s některými evropskými výrobci, kteří se specializovali pouze na výrobu několika málo typů sportovní či lovecké brokové munice, třeba i z důvodů požadavku domácího trhu. Například v Itálii je roční spotřeba dle některých zdrojů až 500 milionů brokových nábojů. A u nás? Deset, dvacet milionů. To je jiná výrobní produktivita, že? Navíc cena brokových nábojů je vložena závislá na cenách komodit na světových trzích a olovo je nyní na dlouhodobých historických maximech.

Respektují podle vašich zkušeností čeští myslivci zmíněné trendy? A jaké náboje a střely patří k favoritům domácího trhu?

Myslím, že naši myslivci se řídí jedním pravidlem: Ochoťně zkusí novinky a rychle se nejen orientují, ale i rozhodují. Udělají-li dobrou zkušenost s prvními několika ranami, nedají na náboj dopustit. Byli jsme opravdu překvapeni, jak rychle se naše náboje se střelami PTS, Nosler Partition či eXergy rozšířily. Samozřejmě, stálíci a favoritem domácího trhu zůstávají polopláště, zejména pak SP a SPCE. Myslím, že zde se snoubí tradice české myslivosti, generacemi myslivců ověřená zkušenost, dobré parametry přesnosti, ranivosti, spolehlivosti. A také výkon, odpovídající obvykle lovené zvěři.

Protože se na jiném místě bulletinu věnujeme problematice používání ocelových broků, vezmu si je za příklad, jak obtížné je někdy se s „trendy“ vyrovnat. Charakteristika olověných broků je definována fyzikální zákonitostí – měrná hmotnost olova je určující pro hybnost broků, pro jejich balistiku, dolet a energii. Ocelové broky jsou nejlevnější alternativou k olovu. Jejich výkon je na kratší a střední vzdálenosti hodně podobný brokům olověným, na delší vzdálenosti už jsou rozdíly patrné více. Myslím, že lovci si na ně budou muset nejprve zvyknout, ale budou je vnímat spíše jako legislativní nutnost. Z vlastní svobodné vůle by asi neměli.

Připravil: mg

Finové testovali střely eXergy

V prvním letošním čísle finského časopisu pro lovce *RIISTA* vyšel článek *Esa Höysiemi* a *Arto Mättä*, kteří testovali náboje se střelou *eXergy 11,7 g* v rážích *308 Win*, *30-06 Spring*, a *300 Win*. Protože je článek zajímavý především praktickými závěry, k nimž autoři dospěli, přinášíme jeho překlad.

UUSI SELLIER & BELLOT eXERGY MASSIIVILUOTI

Lyijyttömien luotien valmistus lisääntyy ja yhä useammalta patruunatehtaalta löytyy sovelias vaihtoehto. Tähän asti tsekkiläinen Sellier & Bellot on tyttynyt amerikkalaisen Barnesin valmistamiin luoteihin, mutta nyt se on kehittänyt oman version. Uutuuden raaka-aineena on käytetty tombakkia eli kyseessä on seos, jota käytetään useimpien luotien vaippamateriaalina.

Homogeenisten massiiviluotien ongelmana on sopivan avautumisasteen löytäminen, erityisesti hitailla nopeuksilla. Ongelma on siten korotunut

SELLIER & BELLOT eXERGY Profiilitaan eXergy (lyh. XRG) muunnetaan erihyvästi Naturalista ja myös alumiininen kärkikappale on samanmuotoinen. Ti-

Nová masivní střela Sellier & Bellot eXergy

Výroba bezolovnatých střel se rozšiřuje a stále více výrobců střeliva nachází vhodné řešení. Česká společnost Sellier & Bellot doposud používala k laboraci svých nábojů střely amerického výrobce Barnes, ale nyní vyvinula vlastní verzi.

U homogenních masivních střel bývá problémem nalezení optimálního stupně deformace, zejména při nízkých rychlostech. Tento problém je zvláště patrný u menších ráží a při větších vzdálenostech. Při příliš tvrdé směsi je deformace nejistá anebo dochází k nekontrolovatelnému rozbití špičky, na druhé straně příliš měkké směsi je téměř nemožné vyrobit. Princip expandujících masivních střel bývá v detailech odlišný, ale všechny fungují dobře pouze při relativně malém rychlostním rozpětí, zpravidla mezi rychlostmi 500–900 m/s. V praxi to znamená, že u mnoha ráží střela málokdy spolehlivě expanduje při střelbě na více než dvě metry. To je třeba brát v úvahu při výběru střel a ráže, protože zvěř menší než los nebo vzdálené cíle nejsou pro těžké masivní střely optimální.

Společnosti Sellier & Bellot se konstrukce střely

vydařila. Novinka se svým chováním příliš neliší od střely Barnes TSX, ale na rozdíl od ní je deformace trochu tužší. Uvnitř dutiny na špičce je pět rýh, díky kterým střela při vhodné zásahové rychlosti získá krásný pěticípý tvar.

Mezi rychlostí a deformací platí úměra

Na praktické zkoušky při střelbě do kostního simulátoru jsme použili náboje se střelou *eXergy 11,7 g*

Střely vystřelené do simulátoru při různých rychlostech. Vlevo *.308 Win* tovární nábití při počáteční rychlosti 789 m/s, uprostřed *.300 WSM* 905 m/s a vpravo *.300 WSM* 928 m/s.

(180grs) v rážích *.308 Win*, *.30-06 Sprg* a *.300 Win* Mag a u tovární laborace jsme naměřili následující rychlosti ve výše zmíněném pořadí: 770 m/s, 810 m/s a 890 m/s. Jednalo se o náboje běžné sériové produkce. V průběhu zkoušek jsme část nábojů *.300 Win* Mag delaborovali a znovu laborovali na vyšší výkon, abychom zjistili horní hranici výdrže střely. Když jsme u nábojů *.300 Win* Mag odebrali 0,2 g prachu, získali jsme počáteční rychlost 905 m/s, zatímco při původní laboraci jsme naměřili počáteční rychlost 928 m/s. Tovární laborace v ráži *.308 Win* udává počáteční rychlost 789 m/s a během zkoušek jsme ověřili, že skutečně naměřené rychlosti byly velmi blízko udávané hodnotě, aniž by se objevily známky přetlaku.

Při střelbě na malé vzdálenosti střela v ráži *.308 Win* fungovala dobře, deformace byla velmi rychlá, výstřelový otvor a střelný kanál v dráze průstřelu byly velké. Střela se zastavila pravidelně deformovaná o „kost“ simulátoru s tím, že jej téměř celý prošla.

U náboje *.300 WSM* při rychlosti 928 m/s byl otvor po výstřelu ve velikosti pěti a tlak nadzvedl celý balík nahoru. Střela přišla o dvě ramínka, ale prostřelila celý simulátor. Zkoušky potvrdily, že má-li se střela deformovat, potřebuje zásahovou rychlost větší než 600 m/s. Při rychlostech 520 a 550 m/s sice snadno prostřelila 40 cm silný balík imitující „měkké tkáň“, nedošlo však k její deformaci do typického hvězdicového tvaru. Při rychlosti 590 m/s byl otvor po výstřelu nepatrně větší než v předešlém případě, takže nastala malá deformace, střela stále snadno prostřelila celý balík.

Bereme-li v úvahu, že deformace střely musí být dostatečná, a předpokládáme, že počáteční rychlosti továrních nábojů skutečně odpovídají deklarovaným, byla by maximální vhodná vzdálenost střelby u ráže *.308 Win* cca 150 metrů, u ráže *.30-06 Sprg* 200 metrů a u *.300 Win* Mag 250 metrů.

Pro velkou zvěř a na blízké vzdálenosti

Firma Sellier & Bellot provedla se svými novými střelami mnoho praktických zkoušek a výsledky,

TRENDY

kteří jsme nyní získali, korespondují s doporučením, která firma adresuje svým zákazníkům: Střela *eXergy* je primárně určena k lovu větší zvěře na nepříliš dlouhé vzdálenosti. U nás je zřejmě nejvhodnějším cílem los ve vzdálenosti do 150 metrů. Míňte-li střelit na delší vzdálenost, doporučuji použít ráži disponující dostatečně velkou rychlostí, která zaručí optimální deformaci. Funkčnost střel je na vysoké úrovni a dalo by se o nich uvažovat i pro menší zvěř, u které nevádí, je-li expanze střely menší nebo dokonce žádná.

Přesnost nábojů *eXergy* v laboraci *300 Win*. Mag. ověřoval *Arto Mättä* puškami *Blaser R93* a *Brno 602*, v ráži *30-06 Spring*. používal zbraň *CZ 550 Synthetic*. Náboje se ukázaly jako velmi přesné, výsledek pěti výstřelů se zbraní *CZ 550* můžete posoudit sami.

Také u ráže *.300 Winchester Magnum* dosáhl *Arto Mättä* se zbraní *Blaser R93* vynikajícího soustřelu tří výstřelů.

Přesnost zbraně *Brno 602* ovlivnilo ohřátí hlavně, které se projevilo již po dvou výstřelech.

TECHNICKÝ OBZOR

12x70 ECOGAME

Myšlenkou zavedení celoeologického brokového náboje do sortimentu se firma Sellier & Bellot zabývá od roku 1983. V té době byla již známa konstrukce náboje, ale problémem bylo získat ekologické komponenty. Postupně byly prověřeny všechny technologické možnosti, kterými tenkrát disponoval československý průmysl. Obrat v řešení uvedené problematiky nastal v roce 1992, kdy se podařilo vyřešit správné složení plastové zátky *ECOWAD*. V té době byly z Dánska dodány i první vzorky ocelových broků. V roce 2006 byl zahájen vývoj zápalky *W 209 Nontox*, která měla zvýšit užité vlastnosti náboje. Sériová výroba však nebyla zavedena a vývoj skončil ve fázi experimentů.

Při konstrukci celoeologického brokového náboje vycházíme z předpokladu, že zůstanou zachovány je-

ho balistické vlastnosti. Preferovaným druhem brokové náplně jsou ocelové broky. Jejich cena je nejvyšší a s používáním máme největší zkušenosti.

V současné době se plastové díly s biodegradními vlastnostmi již běžně laborují i do sportovních brokových nábojů. Při použití celoeologických nábojů je důležité zohlednit také podmínky. Například zeměpisnou šířku a nadmořskou výšku oblasti, kde se náboje používají, místní klimatické podmínky jako je vítr či rosa, sezónní i dlouhodobé variace počasí nebo orientaci nábojů v přírodě s ohledem na světlo. Všechny tyto proměnné ovlivňují výsledný rozpad a degradaci náboje – konkrétně papíru a plastové zátky. Výsledky testování prokázaly, že k jejich úplné destrukci dochází v časovém horizontu tří let.

Celoeologické náboje jsou relativně novým dru-

Muniční díly

Nábojnice	12 x 70
Plášť	papírový červený
Potisk	černá barva
Kování	12,5 mm
Materiál kování	Fe – pomosazeno
Toulec	rovné dno z bioplastu <i>ECOWAD</i>
Zápalka	W 209
Výmetná náplň	Lovex
Střela	broky \varnothing 2,79–4,06 mm
Materiál broků	Fe (měkké)
Hmotnost broků	32 g
Chránič broků	provedení z bioplastu <i>ECOWAD</i>
Rychlost hromadné střely	V2 = 370 m/s; pro brok \varnothing 2,79; 3,05 a 3,30 V2 = 410 m/s; pro brok \varnothing 3,56; 3,81 a 4,06
Tlak	dle C.I.P.
Hmotnost celého náboje	46,5 g
Uzavření náboje	hvězdičce
Spotřební balení	25 ks skládačka

hem střeliva, které se svými balistickými vlastnostmi zásadně neliší od klasického střeliva. Bude-li v budoucnu vydán zákaz používání olověných broků pro všechny oblasti střelby, jsme již připraveni i na tuto situaci. Celoeologické náboje přispívají k řešení otázky životního prostředí a brzy se stanou preferovaným druhem střeliva nejen pro lovce zvěře, ale i pro sportovní střelce.

Technickovýrobní úsek S&B

KRÁTCE

Zkoušky ocelových broků

V roce 2006 provedla pro *C.I.P.* anglická firma *Gamebore* testy s odrazy broků. Střelilo se na vzdálenost 35 metrů a cílem byl 3 mm silný ocelový plech. Zkoušky probíhaly s broky ze sedmi různých materiálů. U olova se nalezlo 80 % broků odražených do vzdálenosti 1,5 metru, dalších 18 % bylo mezi 1,5 a 2,5 metry, zbývající dvě procenta připadají na vzdálenost mezi 2,5 a 3 metry. U ocelových broků jich byla naprostá většina odražena do vzdálenosti mezi 10 až 22 metry.

Opětovná dodávka pro italskou policii

Ve druhém kvartálu byly úspěšně provedeny přejímací zkoušky nábojů *9x19 Nontox* příslušníky italské policie a řádně zrealizován celý kontrakt. Každoroční dodávky se pravidelně opakují již od roku 2007.

Úspěšná NATO homologace náboje 9x19

Po dlouhé fázi příprav a testování firma požádala o NATO homologaci náboje *9x19*. Při ní je náboj podroben náročným zkouškám tak, aby se zajistilo jeho bezproblémové použití v rámci armád členských zemí NATO. Všechny tyto zkoušky jsme úspěšně splnili a zařadili se tak mezi skutečnou elitu dodavatelů vojenské munice.

Hospodaření firmy v roce 2010

Před několika týdny byla zveřejněna výroční zpráva o hospodaření firmy za loňský rok. Firma vloni dosáhla rekordních tržeb 1,75 mld. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 20 procent.

Co způsobují olověné broky v přírodě

Povinnost používání netoxických broků při lovu vodní pernaté zvěře vyplývá z mezinárodní a následně i české legislativy. Podívejme se společně, čím jsou tyto požadavky odůvodněny a jaké jsou skutečné vlivy olova nejen na vodní ptactvo, ale především na životní prostředí v našich honitbách.

Problematikou zatížení mokřadních ekosystémů a vodního ptactva olovem, které pochází z broků používaných k lovu kachen, se zabývalo mnoho zahraničních autorů. Na Americkém kontinentě to byl například Godin, který již v polovině šedesátých let aplikoval divokým kachnám do svalnatého žaludku 2–6 broků. Zjistil signifikantní rozdíly v rychlosti vstřebávání broků v závislosti na množství podaných broků. Pokus třikrát opakoval a dospěl k závěru, že kachny hynou již po pozření jediného broku, obvykle během dvou týdnů.

Olověné broky v honitbě

Vědci Stendall a Smith v roce 1973 publikovali výsledky výzkumu, kdy vyšetřovali větší množství kachen uhynulých v přírodě, a zjistili, že u mladších byly otravy olovem vyšší, než u starších. Broky v žaludku našli po skončení lovecké sezóny u 6,7 % z vyšetřovaných kachen, u 35 % pozitivních kachen našli v žaludku dva a více broků. Ověřili také, že neexistuje přímá závislost mezi počtem přijatých broků a množstvím olova ukládaným v jednotlivých tkáních. Broky zůstávají v žaludku, nepostupují trávicím traktem a po šesti týdnech jsou komplexně stráveny. Při požití šesti broků se příznaky otravy olovem objevily po 18 dnech a resorbce olova v těle se zpomalila. Kachny hynou během 4 týdnů. Olovo ve tkáních však bylo prokazatelné již na konci prvního týdne.

Botts (1977) odhaduje, že úhyn vodních ptáků

následkem otravy olovem mohou na celé zemi čítat až milion kusů ročně.

Autoři dalších výzkumů Finley a Dieter (1978) zkoumali závislost mezi dynamikou vstřebávání olova v kostech kachen a kačerů během snášky. Zjistili, že u kachen dochází k intenzivnějšímu ukládání olova než u kačerů. Dospěli k názoru, že pohlaví a fyziologický stav organismu kachen jsou důležitými faktory, které ovlivňují ukládání olova do kostí. Ukázalo se, že aplikace jednoho broku o obsahu 200 mg olova výrazně inhibuje ALAD a zvyšuje obsah olova v krvi. Také byl sledován pohyb olova v zažívacím traktu a bylo možno konstatovat, že brok zůstává ve svalnatém žaludku a během tří týdnů podlehne erozi. Autoři popisují úhyn kachen po aplikaci jediného broku.

V jiné práci se dokumentuje, že již jediný brok má destruktivní vlastnosti na neuronu mozečku, které jsou destruktivní buňkami gliovými. Tím se výrazně snižuje přežívání takto poškozených ptáků, protože některé reakce organismu mají koordináční centra v této části mozku.

Aktuální hrozbu potvrdily i domácí výzkumy

U nás byla v minulosti poprvé popsána otrava kachen v roce 1969 na farmě státního rybářství v souvislosti se zamořením prostředí broky po odlovu kachen. Autor Koláček se soustředil především na popis

klinických příznaků – průjem, trus brčálově zelené barvy, výrazná anemie sliznic a výrazný šedomodrý lem na sliznici dutiny zobáku. Popisuje ojedinělé krvácení na epikardu, mírný edém plic a tukovou degeneraci jater. Množství olova v játrech se pohybovalo mezi 14–64 mg/kg čerstvé tkáně. Jiný případ otravy kachen olovem, při němž uhynulo 35 % z celkového stavu na farmě, popsal v roce 1979 kolega Haták. U uhynulých kusů zjistil průměrné hladiny olova ve tkáních: svalovina 1,29 mg/kg, srdce 2,3 mg/kg, játra 3,63 mg/kg a kosti 8,85 mg/kg.

V osmdesátých letech se u nás problematikou otrav olovem a mechanismem pohybu olova v životním prostředí velice intenzivně zabýval kolega Cibulka. Prováděl modelové pokusy a propracoval způsoby detekce olova pomocí biochemických a hematologických metod. Díky nim dospěl k závěru, že maximum olova se deponuje v ledvinách, pankreasu, játrech a kostech. V exponovaných tkáních se obsah olova zvyšoval především do 13. dne a v kosti již po třech dnech.

V roce 1994 jsem odebral v oblasti Struhařova (okr. Benešov) 200 žaludků kachny březňačky. Broky byly nalezeny v žaludcích tří ptáků, přičemž zatížení jedinců bylo na úrovni dvou broků a v jednu byl nalezen jeden brok. Ze 35 žaludků poláka velkého, uloveného v oblasti Struhařova, obsahoval jeden 10 broků, z 8 žaludků poláka velkého z oblasti Uhlířských Janovic jsem zjistil jednoho pozitivního jedince se třemi

broky. Současně jsem prováděl ověření rychlosti stravení broků kachnou divokou. Na základě kontrolního pokusu s volierově chovanými kachnami je zřejmé, že stravení popřípadě vyloučení jednoho broku trvá asi jeden měsíc. Hmotnost broků po čtrnáctidenní expozici v žaludku kachny se totiž snižovala na 0,11–0,12 g, což je polovina původní hmotnosti implantovaných střel. Když bylo na základě uvedených zjištění modelováno zatížení české populace kachen intoxikací broky, bylo konstatováno, že zatížení divokých populací je výrazně vyšší než zatížení uměle odchovaných kachen. V prvním případě bylo konstatováno 8,7 % intoxikovaných kachen, v případě kachen z umělého chovu jen 0,56 %. Uvedená procenta však charakterizují pouze momentální situaci. Zvážíme-li však, že dle výše uvedených šetření je brok během jednoho měsíce stráven, je intoxikováno podstatně více jedinců. Kvalifikovaný odhad hovoří o 35 % u divoké populace, v případě uměle odchovaných kachen to jsou 3 %. Tyto hodnoty však mohou být ještě vyšší. V případě poláka velkého, loveného na rybnících, je situace obdobná, neboť broky je intoxikováno minimálně 18 % populace v jednom roce.

Alarmující zjištění vyžaduje komplexní řešení

Na pracovním setkání IWRB v Bruselu 1991 bylo konstatováno, že olovo je vysoce toxická a široce rozšířená škodlivina a veškeré jeho účinky na organizmus jsou negativní. Většina zjištěných otrav olovem u ptáků byla způsobena pozřením vystřelených broků. Otravy olovem u ptáků byly zaregistrovány nejméně v 21 zemích. Dosud shromážděné informace ukazují, že kdekoli se v mokřadech (a v menší míře i na jiných stanovištích) při lovu použijí broky, dochází k otravám olovem a pravděpodobnost výskytu otrav se zvyšuje s množstvím broků. Závažným sekundárním problémem jsou otravy dravců a dalších ptáků žijících se masem ptáků, které obsahuje olověné broky.

NA AKTUÁLNÍ TÉMA

Pokračování ze str. 1

berou jako samozřejmou, nedílnou součást své činnosti a proto i přijímaná opatření typu používání ocelových broků k lovu vodního ptactva u nich v zásadě nevzbuzují odmítavé reakce. Myslivost a ochrana přírody má totiž jeden velký společný cíl, jímž je zachování všech druhů volně žijících živočichů ve volné přírodě. A záměna olověných broků za ocelové tomu napomáhá. Samozřejmě související technické otázky, balistika střelby i střelecká dovednost budou i v následujících letech předmětem dalších odborných diskuzí.

Má-li mít právní úprava smysl, je nezbytné, aby vedle toho, že jsou s ní lidé obeznámeni a respektují její ustanovení, byli také nějakým způsobem motivováni. Jaké kontrolní mechanismy mají orgány státní moci k dispozici a kdo je například oprávněn ke kontrolám v průběhu samotného lovu kachen?

Základní kontrola loveckých zbraní a střeliva a dalších předepsaných náležitostí k lovu probíhá před vlastním zahájením lovu ze strany mysliveckého hospodáře, který má oprávnění zabezpečovat plnění povinností, spojených s lovem zvěře. Do oprávnění myslivecké stráže patří možnost zadržet osobu, kterou přistihne v honitbě při neoprávněném lovu, při činnosti zakázané zákonem o myslivosti, se zakázanou loveckou výzbrojí nebo střelnou zbraní.

A jak mohou orgány státní správy postupovat v případech zjištěného porušení zákona?

Orgány státní správy myslivosti mají možnost řešit porušení zákazu používání olověných brokových nábojů při lovu vodního ptactva prostřednictvím správního řízení o přestupku vedeného za účelem uložení pokuty. Pokutu lze uložit až do výše 30 000 Kč fyzické osobě, která byla přistihnuta v honitbě při neoprávněném lovu nebo při jiné činnosti zákonem o myslivosti zakázané, nebo

osobě, která byla přistihnuta v honitbě se zakázanou loveckou výzbrojí nebo střelnou zbraní. Pokutu stejně výše lze také uložit držiteli loveckého lístku, který porušil zakázané způsoby lovu, tedy i používání olověných brokových nábojů k lovu vodního ptactva. Současně s pokutou může být uložen zákaz činnosti do doby dvou let a odebrán lovecký lístek.

Na jiném místě seznamujeme čtenáře našeho bulletinu s technickou stránkou lovu s ocelovými náboji. Myslivci, a mnozí z nich s mnohaletými zkušenostmi a návyky s olověnými broky, si budou muset zvykat na nové podmínky, protože ocelové broky mají samozřejmě jinou balistiku, jinou účinnost. Domníváte se, že to nějak ovlivní tradiční oblibu lovu kachen a třeba také jejich umělý odchov v mysliveckých sdruženích?

Jsem přesvědčen, že přijaté opatření k lovu vodního ptactva nebude mít na vlastní odchovy kach-

ny divoké žádný podstatný vliv. Myslivost má mnoho podob a jednou z nich je mimo samotného lovu také chov zvěře. Pokud by myslivci ztratili zájem o lov vodního ptactva z důvodů stanovení jiného druhu střeliva, projevilo by se to nepochybně již v průběhu předchozích deseti let. Avšak počty vypouštěné mladé zvěře se od roku 2001 zvýšily trojnásobně a dosahují ročně 160 000 odchovaných kachňat. Také zájem o vytváření vhodných hnízdních podmínek pro vodní ptáky umístováním hnízdních budek, na které Ministerstvo zemědělství poskytuje příspěvek, zaznamenal nebývalý zájem myslivců a byl v předchozích letech neúspěšnějším dotačním titulem s účinností okolo 65 % obsazenosti budek. To všechno přináší myslivcům radost z jejich péče o přírodu, takže nevidím obavy o budoucnost těchto chovů.

Děkuji za rozhovor.

Připravil Milan Gruber

JALNÍ TĚMA

K většině otrav olovem dochází v drobných každodenních událostech a převážná část úhynu není vůbec zjištěna díky rychlé predaci a konzumaci mrtvých těl mrchožravými druhy. Otravy olovem nejsou problém lokální nebo národní, ale mezinárodní, protože se týká tažných ptáků. Země, v nichž se používají netoxické broky, nebo země s malou intenzitou lovu jsou ohroženy přílety otrávených ptáků odjinud. Výše uvedená pracovní skupina IWRB shrnula dosavadní výzkumy a zjištění do následujících závěrů:

1. Rozumné používání netoxických broků je jediným opatřením, které se ukázalo jako účinné pro omezení dostupnosti olověných broků pro vodní ptactvo na velkých rozlohách a po dlouhou dobu.

2. Většina případů otrav olovem byla způsobena olověnými broky, které spadly na místo krátce před tím. Přechodem na netoxické broky se zabrání dalšímu hromadění olověných broků. Vzhledem k dlouhodobému přetrvávání olověných broků v prostředí zůstávají tyto broky trvalou hrozbou pro ptáky tam, kde přírodní podmínky usnadňují jejich požití. V současnosti neexistuje vhodná metoda pro odstranění olověných broků z mokřadních biotopů.

3. Lovecké zbraně vyrobené v poslední době mají takovou tvrdost hlavně a další parametry, že je možné nabíjet je ocelovými broky.

4. Nepraktičtější řešením je zákaz použití olověných broků při příslušných typech lovu. Zákaz použití olověných broků je třeba definovat tak, aby zahrnoval i zákaz mít olověné broky při tomto lovu u sebe.

Kolik olova se dostává s olověnými broky do prostředí v ČR?

Vzhledem k tomu, že lov zvěře je realizován ve volné krajině, je zřejmé, že každý výstřel z brokové zbraně uvolní do přírodního prostředí určité množství olověných broků.

Pokud chceme zjistit rozsah území, které je v ČR postiženo spadem broků, musíme se zaměřit na druh lovené zvěře. U většiny druhů (zajíc, bažant, liška atd.) je lov plošně rozprostřen na obrovské rozlohy honebních ploch všech kategorií. Jiná situace je však v intenzivních chovech zvěře, kde k vysokým koncentracím broků na omezené ploše dochází. To je především případ vodní pernaté zvěře. Její život a následný lov je úzce vázán na vodní plochy. Proto i zatížení přírodního prostředí spadem broků při lovu vodní pernaté zvěře je soustředěno na vodní plochy a jejich okolí. Vzhledem k tomu, že v ČR tvoří vodní plochy pouze 1,2 % z celkové výměry honební plochy, je zřejmé, že zde vzniká značné zatížení dopadem olověných broků. Avšak ani u vodních ploch zařazených do honební plochy nedochází k intenzivnímu lovu na celé jejich rozloze. Zvláště v posledních desetiletích (díky masivnímu vypouštění uměle odchovaných kachen) došlo k velkému snížení ploch, na nichž je lov realizován. Především zde je pak kontaminace prostředí nejvyšší. Lov vodní pernaté zvěře má navíc svá specifika, přičemž nepříznivá kumulace některých prvků lovu (postavení a rozestavení lovců, směr střelby, počty lovené zvěře, počty vystřelených nábojů atd.) vytváří podmínky pro koncentrování broků na lokalitě. Mějme na paměti, že lov vodní pernaté zvěře je trvale vázán na prostředí vodních ploch, po dlouhá období jsou u vodních ploch využívána stejná lovecká stanoviště, na relativně malé ploše je soustředována vysoká koncentrace zvěře a vysoká koncentrace zvěře znamená větší počet výstřelů a větší objemy broků. To vše jsou faktory, které v našich podmínkách vyžadují smysluplné řešení a aktivní přístup všech zúčastněných.

Pro dokumentaci intenzity lovu a střelby dále uvedme alespoň orientační údaje: Za období 1900–1998 bylo uloveno celkem 6 670 000 kusů kachny divoké. Husa a lyska byla lovena na úrovni 5 % odlovu kachny divoké, tj. cca 330 000 ks. Při třicetiprocentní úspěšnosti střelby bylo v bezprostřední blízkosti vodních ploch vystřeleno cca 23 000 000 ks brokových nábojů. Při průměrné hmotnosti 31,22 g brokové náplně každého z nich byly do prostředí uvolněny olověné broky o celkové hmotnosti 718 060 kg (718,1 tuny). Při tom je ovšem třeba si uvědomit, že při lovu vodní pernaté zvěře není spadem broků zatížena jen vodní plocha, ale také část další honební plochy až do vzdálenosti 400 m od břehu. Výměra plochy celkem, která mohla být historicky zatížena spadem olověných broků, se pravděpodobně pohybuje mezi 170–250 000 hektarů.

Přechod na netoxické brokové náboje při lovu na mokřadích, v našich podmínkách především na rybnících a podobných vodních plochách, je proto zapotřebí chápat i jako příspěvek myslivců k budoucnosti, k zachování zdravého životního prostředí a k zachování zdravé a životaschopné populace vodního ptactva.

František Havránek

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

Sellier & Bellot DOPORUČUJE

Jak uspět s ocelovými broky

To je jistě otázka, kterou si budou myslivci pokládat čím dál častěji. Lovecká sezóna se kvapem blíží a jak je dobrým českým zvykem, rádi necháváme vše na poslední chvíli. Mnoho času už ale nezbývá a je třeba se jak teoreticky, tak i prakticky připravit.

Základním předpokladem je mít vhodnou zbraň. Současná legislativa umožňuje lovit i se stávající zbraní, tedy takovou, která byla ověřena Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva, a to bez omezení zahrnutí zbraně. Z toho však vyplývá omezení týkající se průměru broků. Současný závazný předpis vydaný C.I.P.* stanovuje použití neolověných broků používaných v takzvaných obyčejných nábojích takto:

- u nábojů ráže 12 průměr \leq 3,25 mm (+ 2%),
- u nábojů ráže 16 průměr \leq 3,00 mm (+ 2%),
- u nábojů ráže 20 průměr \leq 3,00 mm (+ 2%).

Platí tedy, že z dostupných laborací Sellier & Bellot je možné použít broky o průměru 3,30 mm případně 3,05 mm s využitím tolerance. Celá tato „hra s procenty“ vznikla historicky. Když se začaly ocelové broky šířit z USA do Evropy, nesly si i své číslování a při přepočtu z palcové míry vycházely pro Evropu nezvyklá čísla. Ovšem při tvorbě předpisů se odborná komise řídila tradicí a ustanovila např. mezi 3,25 mm. Tím by se ale v praxi snížil průměr na 3,05 mm. Situace byla nakonec ošetřena 2 procentní tolerancí.

Je zřejmé, že se spousta lovců s tímto průměrem broků, například pro lov hus, nespokojí. Pokud budou chtít použít větší průměry, je třeba nechat zbraň tormentovat na vyšší zkoušku.

Toto přezkoušení zbraně provádí Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva na adrese Jilmová 759/12 Praha 3 (novější zbraně tuto zkoušku již mohou mít – pak je označena zkušební značkou – obrázek lilie¹⁾; plus identifikační značka zkušební; plus letopočet). Pro ráži 12x70 tedy platí, že je možno použít náboje s ocelovými broky o průměru větším než 3,30 mm nebo s označením „vysokovýkonné“ (Haute Performance, Magnum). V případě použití broků o průměru větším než 4,0 mm vyvstává ještě omezení zahrnutí. Zde je povoleno použít pouze zbraně

se zahrnutím hlavně menším než 0,5 mm. To znamená, že rozdíl mezi válcovým vývrtem hlavně a průměrem na ústí zbraně není větší než 0,5 mm. To samé platí pro náboje v ráži 12x76.

Pro ráži 16 platí, že náboje s ocelovými broky do průměru 3,05 mm včetně, lze používat ve všech zbraních, které byly úředně přezkoušeny, a to bez ohledu na velikost zahrnutí hlavně. Pro broky s vyššími průměry je v současné době ze strany C.I.P. připravován závazný předpis.

Náboje v ráži 20 s ocelovými broky do průměru 3,05 mm včetně, lze používat ve všech zbraních, které byly úředně přezkoušeny, a to bez ohledu na velikost zahrnutí hlavně. Náboje s ocelovými broky o průměru větším než 3,05 mm nebo s označením „vysokovýkonné“ (Haute Performance, Magnum, 20/76) je dovoleno používat pouze ve zbraních označených zkušební značkou „STEEL SHOT“ nebo „BILLES D'ACIER“. Broky o průměrech větších než 3,30 mm je povoleno používat pouze ve zbraních se zahrnutím hlavně menším než 0,5 mm.

Z praktického hlediska je více než zřejmé, že vzhledem ke svojí měrné hmotnosti jsou ocelové broky vůči olověným v nevýhodě. Měrná hmotnost u oceli je 7,8 g/cm³, což je mnohem méně než 11,3 g/cm³ u olova. Existují i jiné náhrady olova jako zinek (7,1 g/cm³), vizmut (9,8 g/cm³) nebo wolfram (19,3 g/cm³), tyto materiály však většinou svojí cenou extrémně zvyšují cenu náboje. Tento handicap je částečně kompenzován vyšší rychlostí broků, v každém případě je však nutné brát na zřetel zkracování lovecké

vzdálenosti, neboť lehčí brok rychleji ztrácí svoji energii. Abychom prakticky prověřili energii broků, provedli jsme sérii testů do náhradního materiálu, kterým je balistická želatina. Ta se většinou používá k testování kulových střel, nyní však velmi dobře posloužila k ověření teorie v případě porovnání olova a oceli u brokových nábojů. Testovali jsme náboje 12x70 Corona 32g, \varnothing 3,25 mm a 12x70 Steel Shot 32g, \varnothing 3,30 mm, který lze použít ve všech zbraních bez omezení. Dále pak náboje 12x70 Fortuna 36g, \varnothing 3,75 mm a náboj určený pro zbraň s vyšší zkouškou 12x76 Steel Shot 36g, \varnothing 3,81 mm. Z fotografií a z tabulky je patrné, jaký rozdíl je mezi prostupem broků v balistické želatině. Z toho vyplývá, že k dosažení zhruba stejného účinku je třeba zkrátit vzdálenost střelby přibližně o 10 metrů.

Co říci závěrem? Abychom byli úspěšní s ocelovými broky, je rozhodně nutné změnit lovecké návyky, které jsme měli zažité u olověných broků. Jak už bylo napsáno, lovecká vzdálenost by měla být kratší a rozhodně se změnit i předsazení. Vždy bude záležet na lovecké kázní. Určitě si nikdo z nás nepřeje, aby se procento úhynulé zvěře v důsledku otravy olovem nezměnilo na ještě vyšší procento úhynu v důsledku postřelení. Dalším a neméně důležitým faktem je i bezpečnost při střelbě. V důsledku vyšší tvrdosti ocelových broků je zde samozřejmě i zvýšené riziko odrazivosti, se kterým je třeba počítat. Jsme přesvědčeni, že se naši myslivci vyrovnají s výše uvedenými požadavky při používání nábojů s neolověnými broky, k čemuž jim přeji hodně loveckých úspěchů.

Rozdíl v prostupu ocelových a olověných broků balistickou želatinou při střelbě na vzdálenost 25 metrů je dobře patrný z následující tabulky a fotografií, doplněných pro názornost měřítkem.

obrázek 1	prostup bal. želatinou	prostup bal. želatinou
12x76 Steel Shot 36 g, \varnothing 3,81 mm	5 cm / 35 m	8 cm / 25 m
12x70 Fortuna 36 g, \varnothing 3,75 mm	8 cm / 35 m	11 cm / 25 m
obrázek 2	prostup bal. želatinou	prostup bal. želatinou
12x70 Steel Shot 32 g, \varnothing 3,30 mm	4 cm / 35 m	7 cm / 25 m
12x70 Corona 32 g, \varnothing 3,25 mm	7 cm / 35 m	10 cm / 25 m

obrázek 1

obrázek 2

¹⁾ C.I.P. je Mezinárodní stálá komise pro zkoušení ručních palných zbraní. Tato organizace se zabývá vzájemným uznáváním zkušebních značek ručních palných zbraní. Proto ujednocuje metodiku zkoušení zbraní a střeliva. ČR (tehdejší ČSSR) přistoupila k této organizaci roku 1972. Rozhodnutí jsou pro členské země, tedy i ČR závazná a je nutno promítnout je do legislativy. Efektem je pro uživatele bezpečná střelba a pro výrobce střeliva a zbraní uvolnění trhu v rámci členských zemí.

Dvě želízka v ohni

K olympijským hrám 2012 vzhlížíme s velkými nadějemi. Sportovní střelci patří v posledních letech k našim nejúspěšnějším sportovcům. Proto s určitou samozřejmostí očekáváme, že skončí na stupni vítězů a rozmnoží sbírku olympijských kovů. Chceme vám představit dva střelce, kteří budou na tomto prestižním sportovním kolbišti hájit barvy také značky Sellier & Bellot. Jako první získal na loňském mistrovství světa pro Českou republiku kvalifikační místo v trapu Jiří Lipták, letos v březnu dosáhl stejné mety i skeetař Jan Sychra. První střelec má opojné okamžiky z vítězství teprve před sebou, druhý, zkušený borec, odstartoval svou vrcholovou dráhu vítězstvím ve světovém poháru již v roce 1995. Co je kromě úspěchů a lásky ke sportu spojuje? Zeptali jsme se, s jakými očekáváními a nadějemi vstupují do předolympijské sezóny.

Foto: Brněnský deník Rovnost / Lubomír Stehlík

Nic se nesmí podcenit, říká Jiří Lipták

Co a kdo vás přivedl ke sportovní střelbě a proč právě k trapu?

Ke střelbě mě přivedl můj táta a dědeček. Jako malý kluk jsem s nimi jezdil po střelnici, pozoroval dospělé střelce a snil o tom, že jednou budu na střeleckém stanovišti stát také já. Když mě táta ve čtrnácti přihlašoval do SKP Komety Brno, měl jsem z Rajhradice zkušenosti pouze s disciplínou skeet. Oddíl však sháněl zájemce o trap, který začal trénovat Radomír Zaoral. Spolupracujeme spolu dodnes.

Sportovní střelba je individuální disciplína a střelec je při svém výkonu odkázaný jen na své schopnosti a zkušenosti. Vám je devěťadvacet, patříte k mladší generaci. Jak zvládáte atmosféru a stres při závodech? Co všechno se

člověku honí hlavou, když nastupuje k finálovému rozstřelu?

Když jsem před závodem nebo před položkou nervózní, bývá to většinou dobré znamení. Není-li střelec trochu nervózní a dokonale soustředěný, snadno něco podcení. Chybička se vloudí raz dva a při závodu se za každou draze platí. Mezi položkami máme většinou aspoň dvě hodiny přestávku na odpočinek a přípravu. Na mistrovství světa se mi při rozstřelu honilo hlavou, že jsem jich v životě většinu prohrál. Řekl jsem si, že je už načase, abych začal vyhrávat.

Jakou zbraň a náboje používáte?

Ve světové konkurenci těch nejlepších se neobejdete bez špičkové zbraně a vynikajícího střeliva. Proto používám brokovnici Beretta a náboje

Sellier & Bellot. S oběma výrobci úzce spolupracuji a jsem vděčen za jejich podporu a perfektní servis.

Jak ovlivnila sportovní kariéra váš soukromý a rodinný život a naopak?

Asi nejvíc jsem to prolnání cítil, když jsem byl mladší. Kamarádi jeli za zábavou a já nemohl, protože jsem měl o víkendu závod. Ale to už je za mnou a jsem rád, že jsem u střelby vydržel. Když se vám koníček stane zároveň zaměstnáním, tak je to k nezaplacení. A když se ta hromada hodin strávených na střelnici promění v nějaký úspěch, máte skvělý pocit.

A co relaxace? Jaké místo v ní hraje myslivost?

Jelikož máme s přítelkyní Petrou malého chlapečka, snažím se veškerý volný čas trávit s nimi. Teď chodím do přírody spíše na procházku, než lovit, ale už se těším, až Daniel vyroste a půjde se mnou na čekanou.

Máte ještě chuť vzít pušku a jít si o víkendu zastřílet? Jen tak, pro zábavu?

Střelím závodně trap a v Rajhradici máme skeet, takže pro mě je příjemnou změnou jít si tam s chlapama zastřílet. Zároveň je to pro mě i pro ně bezvadné odreagování. Jen si představte – porazit „šampióna“.

Vítězem jste až po posledním terči, ví Jan Sychra

Loni v březnu se skeetaři Janu Sychrovi podařilo na Světovém poháru dosáhnout vynikajícího výsledku. Na střelnici v chilském Concepciónu vyrovnal nástřelem 150 bodů absolutní světový rekord v brokové střelbě. Jako třetí střelec v historii tak dosáhl výsledku, který bude navždy zaznamenán v letopisech této olympijské disciplíny.

Pojďme si trochu přiblížit atmosféru i průběh závodu. Kdy jste si poprvé uvědomil, že „jste na rekord“? Napadlo vás vůbec někdy, že na tuto metu dosáhnete?

Rekordem si nikdy nemůžeme být jist předem, ale až po posledním terči. Chyba se může vloudit kdykoli. Žádný náskok před soupeři není dost velký. Stačí malý zaváhání a všechno je jinak. Do Chile jsem letěl dobře připraven, měl jsem nastřeleno přes 5000 terčů, ale s prvním tréninkem na místě jsem moc spokojen nebyl. V posledním – krátce před závodem – jsem ale trefil všech pětasedmdesát terčů a pomalu jsem začal věřit, že se mi bude dařit i během závodu. Jsem rád, že se mi splnil jeden životní sen.

A co konkurence a kolegové? Jak úspěch soupeře vnímají rok před olympiádou?

Nemyslím, že by mi to záviděli. Taky oceňuji mimořádný výkon soupeřů, protože vím, kolik úsilí se za ním skrývá. Z dvaceti nejlepších střelců na světě

Dosáhl jste vynikajících úspěchů: třetí na loňském mistrovství světa, kvalifikační místo na olympijské hry v Londýně, nedávná finálová účast a páté místo ve světovém poháru v Pekingu. Vaše hvězda stoupá a soupeři vyslovují vaše jméno s respektem. Jaký je váš recept na úspěch?

Abyste byl člověk úspěšný ve střelbě bez talentu, musí být hodně trpělivý. Strávit nekonečně mnoho hodin na střelnici a vystřelit desetitisíce nábojů, než se dostaví první úspěchy. Nikdy nelze nic podcenit, na větším závodě se sejde přes 100 střelců, z nichž čtyřicet má na to, aby závod vyhráli. V praxi to znamená, že každý minutý terč je pád na výsledkové listině minimálně o deset příček. Ve střelbě není prostor pro chyby.

Kterého dosavadního úspěchu si vážíte nejvíc?

Každé medaile si vážím, všechny mám schované, ale nejvíc si cením třetího místa na MS v Mnichově v roce 2010 a zisku postupového místa na OH Londýn 2012. Těší mě také bronz z ME v roce 2008 a zisk zlata v soutěži družstev v trapu na ME v roce 2010, což se před námi žádnému českému týmu nepodařilo.

A nejbližší cíl?

Dobře se umístit na ME a MS v Bělehradu, největší pak probojovat se na OH Londýn 2012.

se něco podobného může podařit kterémukoli. V létě se při obhajobě loňského titulu mistra Evropy a na světovém šampionátu v Bělehradu ukáže, jak je moje forma stabilní.

Kromě vítězství ve Světovém poháru vám vynikající výkon přinesl i nominaci na olympijské hry napřesrok v Londýně. Věříte, že vám současná forma vydrží?

Budu se připravovat svědomitě, ale spekulovat o vítězství je předčasné. Touží po něm každý, kdo tam jede. Ani postup do finále ještě nic neznamená, skutečné soupeření nastane až poté. Ale když se mi nezadaří, svět se nezbojí. Je to jen sport. V životě jsou důležitější věci než vítězství.

Před třemi lety jste svou účast na této vrcholové sportovní události označil za završení své kariéry. Už jste přemýšlel o tom, co bude dál?

Chtěl jsem skončit, pokud bych se na olympijské hry nekvalifikoval. Nezradil-li mě zdraví a bude mě střelba dál bavit, budu bez ohledu na umístění pokračovat.

Takže ani po olympiádě nezbyde čas na koníčky? Kdy jste si vyšel s puškou do honitby naposledy?

Ani nepamatuji. Když mi skončí sezóna, užívám si rodiny. Bývám totiž během ní v průměru čtyři měsíce mimo domov. Kluci rostou, nerad bych propásl jejich dětství. Spíše než s flintou teď chodím se starším synem na ryby. Objevil jsem kouzlo odpočinku u vody ... ticho, žádné výstřely, žádné nervy. A jestli se vrátím k myslivosti? Možná někdy zase já vezmu syna na posed.

O myslivosti a sdružení LEX

ŘEKLI, NAPSALI

Co má sdružení, které si klade za cíl "Hájit práva majitelů a držitelů zbraní" společného s myslivostí?

Velmi mnoho. Myslivci tu byli, jsou a budou. Žijeme v kulturní krajině a pokud ji chceme udržet v dobrém stavu, musí se o zvěř v lesích a na polích někdo starat. Chápu to, i když myslivec nejsem. Ještě víc byste o tom mohli říct vy, kteří jste učinili „Výkon práva myslivosti“ svým velkým a poměrně nákladným koníčkem. Stejně jako ti, kteří vlastní zbraně na sport, k výkonu povolání či sebeobraně, i vy jste vystaveni nevybíravým útokům osob, které eufemisticky označují za „pachatele dobra“. Velmi často se bez hlubších znalostí problematiky snaží napravit svět zákazy pomocí příkazů a svým představám by nejraději dali platnost zákonů.

Sdružení LEX vzniklo na konci devadesátých let minulého století, kdy se někteří politici snažili vytlouci kapitál z omezení těch „hrozných“ zbraní. K nim se přidala ještě „psychologická lobby“, respektive tlak nezodpovědných jedinců a organizací, jež si spočítali držitele zbrojních průkazů, počet vynásobili cenou jednoho psychologického vyšetření a dospěli k názoru, že pro takovou sumu se už vyplatí prosadit uzákonění – nejlépe opakovaně prováděných – psychotestů. Jejich snahy se naštěstí podařilo zmařit. V některých zemích Evropské unie však pronikly do legislativy, vztahující se i na myslivce a lovce. Jako by nestačily nejrůznější doporučení a nápady „ekoexpertů“, kteří usilují o to, aby byla společnost sešněrovaná četnými, často nesmyslnými předpisy.

Občanské sdružení LEX si od roku 1998 klade za cíl chránit zájmy majitelů zbraní a v této oblasti působí i na poli vzdělávání, osvěty a sportu. Angažuje se také v oblasti legislativy a je významným spoluvůdcem dnes platného zbrojního zákona. Občanské sdružení LEX je otevřeno všem příznivcům zbraní jako výraz osobní svobody občana. Více informací na: www.gunlex.cz

Kupříkladu ve Velké Británii je žadatel o zbrojní pas a povolení k lovu nejen povinen vykonat předepsané zkoušky, ale musí se za něho zaručit ještě jiný, „dostatečně důvěryhodný občan“. Čili úředník za přepážkou rozhoduje o tom, zda jste dost způsobilí pohybovat se po lese s puškou. A to se nezmiňují o případy,

kdy se na vašem pozemku nebo ve vaší oboře usídlí třeba banda kočujících imigrantů. Za takové situace vám anglická policie vaše lovecké zbraně „v zájmu veřejného pořádku“ rovnou odebere zkrátka jen proto, aby vás náhodou nenapadlo svůj majetek bránit. Nedávno došlo na Slovensku k tragédii, kterou zavinil vyšinutý jedinec. Kdo si myslí, že se připravované restrikce měly vyhnout myslivcům, mylí se. Naštěstí se díky našim kolegům ze sdružení Legis Telum, podařilo zabránit nejhoršímu, přesto však právě psychotesty v zákoně „psaném horkou jehlou“ zůstaly. Nikdo proto neví, zda se jim nebudou muset podrobovat ti slovenští myslivci, kteří vlastní „nevhodné“ čili samonabíjecí kulovnice.

Občanské sdružení LEX považuje myslivost za jednu z našich nejkrásnějších tradic. Spolupracuje a navazuje kontakty s jednotlivci, mysliveckými sdruženími a organizacemi, které je zaštiťují. Mezi našimi členy je řada myslivců a také jim má sloužit náš právní servis pro „nenadálé situace“. Držení zbraně vyžaduje nejen značné náklady, ale i velkou zodpovědnost. Proto jsme velmi uvítali příležitost prezentovat myslivecké a sportovní veřejnosti své názory ve firemním bulletinu S & B, tradičního českého výrobce střeliva. Lidé, kteří pečují o krajinu a zvěř, jsou součástí společnosti a faktorem, který napomáhá přirozenému rozvoji venkova. Proto sdružení LEX ve spolupráci s dalšími subjekty pozorně sleduje nejen snahy tohoto státu občany nesystémově odzbrojit, ale i další iniciativy, které se snaží nekvalifikovaně zasahovat do této problematiky.

František Mikyňa, Sdružení LEX

OPAKOVÁNÍ, MATKA MOUDROSTI

Dokumentovali jsme zkušenosti obrazem

Motto: Člověk je schopen vstřebat množství věrohodných informací, ale pro lovce je podstatné jejich ověření. Být při tom, vidět...

Základním impulsem zrodu firemního DVD byla snaha podpořit poutavou formou uvedení nábojů se střelou eXergy na domácí i světový trh. Klasická tištěná reklama v odborném tisku má jistě svoji platnost, ale každého zákazníka – a lovce především – jistě více zaujme konkrétní filmový materiál, který bez přikras zobrazuje účinky střely v těle lovené zvěře. V době stoupající nabídky loveckých DVD ze všech světových kontinentů, která jsou inspirující pro mnoho lovců a myslivců, jsme si dali nelehký úkol: V krátkém časovém úseku dokumentovat účinky nábojů se střelou eXergy v počátku hlavní lovecké sezony s ohledem na technické vybavení a vyspělost trofejí spárkaté zvěře. Právě tyto omezující podmínky se výrazně odrazily v možné pestrosti výběru lovů.

Hlavním motivem scénáře DVD bylo dokumentovat vývoj, balistiku a výrobu střely, nastřelení zbraně a samozřejmě také vlastní lov. Cílem bylo ukázat účinky střely v těle lovené zvěře, která je v našich honitbách běžná. Původně jsme zamýšleli slovit v každého druhu zvěře alespoň dva zástupce různých váhových kategorií, to se ale vzhledem k omezenému počtu natáčecích dnů úplně nezdařilo. Čas na výrobu DVD to prostě neumožnil, nicméně dokumentace lovu odpovídá záměru scénáře – zásah zvěře, značení, ukázky devastace tělní dutiny a orgánů. Chtěli jsme ukázat, jak se střela chová při zásazích různých částí těla, jinak řečeno: Proč střelit všechnu zvěř ideálním zásahem na komoru, plec či krk? Vždyť každý lov je osobitý a nikdy se neopakuje stejné chování zvěře po výstřelu. Šlo nám také o vyvolání široké diskuze o možnostech použití střely eXergy. Neznám lovce, který by čekal, až se mu zvěř postaví v klidu na široko, a střelil pokaždé do totožného místa na těle zvěře.

K lovu bylo použito různých zbraní

Ze záběrů lovů na DVD vyplývá, že bylo použito dvou zbraní různých ráží. Základem byla kulovnice ZKK 601 v ráži 308 Winchester s puškohledem Artemis 7 x 50 A, kterou byl loven muflon, srnec a oba divočáci. Byl použit náboj se střelou eXergy č. 2970 o váze 11,7 g. Druhou zbraní byli loveni oba jeleni a daněk. Jednalo se o kulovnici Browning – European Boss v ráži 7 mm Remington Magnum s ústovou brzdou a puškohledem Nikko Stirling 8 x 56 pro náboj se střelou eXergy č. 2968

o váze 10,2 g. Účelem bylo srovnání ranivých účinků obdobných balistických parametrů nábojů dvou rozdílných ráží zbraní.

responduje s deformacemi střel vyjmutých z kňoura a jelena. Pozoruhodné je značení muflona po zásahu spodní komory. Za celou svou loveckou praxi jsem

Pokud chcete toto DVD získat, napište nám na e-mailovou adresu info@sellier-bellot.cz, zašleme vám ho poštou.

Čeho si všimát, čím je DVD zajímavé

Rád bych upozornil na několik důležitých sekvencí. Efektivní je jistě grafické zobrazení vývinu výstřelu se střelou eXergy v hlavni a dále pak navazující praktická ukázka postupné řízení deformace střely v želatinovém bloku. Závěrečné rozevření střely ko-

se se tak výrazně dlouhým „couváním“ zasaženého kusu neseťkal. Také značení ostatní lovené zvěře jsou výrazná a odpovídají ranivosti střely eXergy. Ojedinelé v lovecké praxi jsou i záběry otevřených tělních dutin a zobrazení zasažených orgánů. Zde je přesvědčivě ukázáno, že obavy z použití této střely k lovu jsou neopodstatněné.

Jsem přesvědčen, že naše DVD je pro lovce užitečnou pomůckou, a zhlédne-li celý natočený materiál ještě před rozhodnutím použít náboje se střelou eXergy k vlastnímu lovu, bude dobře připraven vnímat možnosti a projevy nové střely. Je velkou výhodou vidět její účinky v těle zvěře, než se odhodlám jako lovec vystřelit na zvolený kus.

Po ulovení dalších kusů mám další možnost porovnat svoje zkušenosti se záběry lovů na DVD. V každém případě mohu konzultovat lovecké zkušenosti s ostatními lovci a především přímo s výrobcem nábojů. DVD je k tomu ideálním vodičem. Součástí filmu je rovněž katalog produktů, který lze kdykoliv otevřít a vybrat libovolnou část k prostudování či případnému tisku.

Ing. Jaroslav Vaníček
oborník Sellier & Bellot

KRÁTCE

Nové výrobky pro rok 2011

Na výstavě IWA 2011 byly představeny nové výrobky pro civilní trh. Jedná se o náboj .338 Lapua Magnum se střelou HPBT 250 grs, dále o náboj .45 Colt se střelami LFN, FMJ a JHP a speciální brokový náboj pro osobní obranu v revolvěch Taurus Judge .410 x 63,5 a 76mm.

Vyzkoušejte Super Parours

Díky podnětům našich zákazníků jsme vyrobili nové sportovní brokové náboje s vyšší rychlostí hromadné střely. Jedná se o náboje 12x70 SUPER PAROURS s náplní 28 g, které byly zkoušeny již v loňském roce. Věříme, že tyto náboje s rychlostí V2 450 m/s si rychle najdou své příznivce a zároveň rozšíří nabídku sportovních brokových nábojů. V našem expedičním skladu jsou v současné době náboje s brokem o průměru 2,25 a 2,5 mm.

Pojďte s námi do muzea

Pokud o prázdninových měsících zavítáte do Poděbrad, udělejte si hodinku času k návštěvě Polabského muzea v prostorách zámku. Najdete zde výstavu Historické palné zbraně, která představuje bohatou kolekci exponátů, a to od zbraní s křesadlovými zámkami, pocházejícími z druhé poloviny 18. století, přes zámky s perkusním záplem až po zbraně na jednotný náboj, používané na počátku 20. století. Mistrovská díla českých puškařů jsou nejen ukázkou řemeslné zdatnosti, ale také součástí tradice české myslivosti.

Z HISTORIE

O potomcích zakladatelů firmy *Sellier & Bellot*

První kontakt s potomky zakladatelů firmy byl navázán asi před deseti lety prostřednictvím zesnulého obchodního ředitele Sellier & Bellot ing. Chuchvalce. Následně se podnik postupně přihlásily čtyři rodiny potomků, dvě po panu Sellierovi a dvě po panu Bellotovi. Když se o nich někde zmiňují, mé posluchače zprvu obvykle zajímá, zda se ucházejí o nějaký vlastnický podíl ve firmě. Neucházejí a ani nemohou. Jejich předkové všechny tři závody – v Praze, Schönebecku a Rize – prodali již na přelomu 60. a 70. let devatenáctého století nově vytvořené akciové společnosti. A proč se prosperující firmy neujali dědiců jejich zakladatelů? Seznamte se s příběhy potomků obou pánů a odpovíte si sami.

Dynastie Sellierových

Pierre Daniel Louise Sellier se narodil manželům Sellierovým jako sedmnácté z pozeňnaného počtu devatenácti dětí 25. července 1790 v revoluční Paříži. Účtování bez soudů tragicky poznamenalo i rodinu Sellierových. Dva z jeho bratrů byli po pádu Bastily státi. Aby se Pierre Sellier vyhnul službě v Napoleonově Velké armádě (La Grande Armée), utekl do pruského Magdeburku a později přesídlil pod pseudonymem Dell do Petrohradu. Pobytu v zahraničí využil ke studiu a získávání zkušeností s podnikáním. Když Napoleon Evropu ztratil, přesídlil pan Louis do Lipska, kde nastoupil do firmy svého synovce Bertheléma Selliera. Při návštěvě Paříže se seznámil s o tři roky mladší Annette Huré, dcerou francouzského guvernéra Malých Antil. Po čase požádal jejího otce o ruku své vyvolené, ale byl odmítnut a dívka rodina poslala do kláštera. Sellier se nezdal a novičku odtud unesl. Ještě před civilním

a církevním sňatkem se jim 30. října 1815, několik měsíců po Napoleonově druhé abdikaci, narodil syn August.

Podnikatelský úspěch a společenská prestiž mladého tatínka přinesly i smíření s rodiči nevěsty. Ze Selliera se stal významný a zámožný továrník a velkoobchodník v několika oborech. Vybudoval velkoobchod v Lipsku a fabriky ve Francii, Německu (Hamburku), Rakousko-Uhersku (Vídni a Praze) a Prusku (Schönebecku). Podílel se rovněž na výstavbě první německé dráhy s normálním rozchodem. Se svou Annette měl celkem šest dětí – syna a pět dcer. O dcerách, kromě Elise Sellier, choti advokáta Roberta Kaysera, který zastupoval všechny děti při vypořádání pozůstalosti, se zachovaly jen kusé informace.

Od zbraní ke knize

Jediný syn, August Sellier se však nepotatil. V důsledku nešťastných finančních operací dokonce přišel o svůj významný podíl na dědictví po svém otci, upadl do chudoby a ve stáří ho podporovala jedna z jeho sester. Z dostupných zdrojů vyplývá, že byl dvakrát ženat, a podnikatelské schopnosti po dědečkovi podědil jeho druhý syn z prvního manželství.

Arthur I. Sellier (*1860) se vyučil v lipském knihkupectví a poté pracoval jako obchodní příručí. V roce 1883 založil se svým partnerem mezinárodní knižní nakladatelství Rosenberg & Sellier v Turíně, které existuje dodnes. Po devíti letech však podnik opustil a zaměřil do Mnichova, kde se vypracoval na uznávaného nakladatele a knihkupce. Jeho synové Arthur II. (*1889) a Robert vstoupili do rodinné firmy, stali se zdatnými obchodníky a zasloužili se

o rozmnožení potomstva. Arthur I. se dožil vysokého věku a v devadesáti letech publikoval své „Vzpomínky“. V nich mimo jiné vzpomíná i na své setkání s již téměř slepým Jeanem Bellotem, když v roce 1872 navštívil jeho otce.

Nakladatelský podnik v Německu převzal syn Arthura II. z druhého manželství, Arthur III. (*1937), prapravnuk zakladatele podniku Sellier & Bellot. Ten se před pár lety ozval do podniku ve Vlašimi a v roce 2008 ho navštívil se svým synem (prapravnukem zakladatele firmy) poprvé, nikoli však naposledy. Oba pánové si s velkým zájmem prohlédli celý areál továrny, jejíž základy položil jejich slavný předek. Napřesrok zavítali manželé Sellierovi do firemního stánku na výstavě IWA v Norimberku a nabídli zástupcům Sellier & Bellot starobylý psací stůl zakladatele firmy Louise Selliera a jeho obraz s manželkou Annette. V současné době se darované předměty, označené jmény donátorů, nacházejí ve vlašském zámku v Muzeu loveckého střelctví.

Zájem o historii svého rodu přivedl manžele Sellierovi do Česka i podruhé. Seznámili se s fungováním vlašského podniku a prohlédli si muzejní expozici s jejich dary, na něž má Arthur III. silnou osobní vazbu. S dojetím mi vyprávěl, jak si jako malý chlapec hrával pod darovaným psacím stolem, který jeho otci sloužil k vyřizování písemností. Když klučna zase jednou objevoval tajemství ve velké dolní přihrádce stolu, otec se ho zeptal, čím by chtěl být. Přiznal se, že řidičem. „Tak nebude řidičem,“ obrátil se zanedlouho poté na hrajičho si synka stísněným hlasem otec, když právě rozlepil jeden z dopisů. „Dnes jsem dostal zprávu, že tvůj starší bratr, který měl převzít podnik, padl na ruské frontě...“

Starobylý psací stůl zakladatele firmy Louise Selliera a jeho obraz s manželkou se nachází v Muzeu loveckého střelctví ve Vlašimi.

Na osudy další větve rodiny Sellierů se můžete těšit v některém z příštích vydání Informačního bulletinu Sellier & Bellot.

Ing. Jindřich Hýkel

ZVEME VÁS...

...do muzea ve Sv. Antonu

Jihovýchodně od starobylého důlního města Banská Štiavnica leží obec Svätý Anton (Svätý Antonín) s dominantou barokně-klasicistního zámku, v němž sídlí největší a nejnámější muzeum myslivosti na Slovensku. Celá oblast, která se vyznačuje množstvím kulturních a historických památek, byla zapsána na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. První zmínky o opevněném hrádku – castellu – pocházejí již z 15. století. V druhé polovině 16. století byl hrádek přestavěn na pevnost, jež tvořila součást fortifikačních staveb kolem středoslovenských měst, sloužících jako obrana proti tureckým nájezdům. Andrej Koháry dal v letech 1744–1750 přestavět dvoukřídlý zámek na reprezentativní rodové sídlo.

Koháryové patřili mezi nejvýznamnější uherské magnátské rody. Vyznamenali se především ve válkách proti Turkům a za statečnost obdrželi řadu šlechtických titulů. Jejich poslední mužský příslušník, František Josef Koháry – vicepalatin a předseda Uherské královské komory – byl v roce 1815 povýšen mezi rakouská knížata. Po jeho smrti přechází Koháryovský rodinný majetek do vlastnictví předního evropského rodu Sasko-Coburského, spřízněného mj. s královnou Viktorií, s princem Albertem Britským, císařovnou Karolínou Mexickou či belgickým králem Leopoldem II. Posledním držitelem zámku byl bulharský car Ferdinand Coburg.

Většina členů těchto rodů byla vášnivými lovci. Právě jim vděčíme za unikátní sbírky trofejí a výtvarných děl s loveckými a zvířecími motivy. Lovecká vášeň majitelů zámku se stala inspirací k založení muzea. Základ jeho loveckých sbírek tvoří exponáty bratislavské expozice pražského Zemědělského muzea, které sem byly v roce 1962 přemístěny ze Zvolenského zámku. Lovecká expozice je rozčleněna na oddělení historie lovců na Slovensku, kynologie, střelectví, sokolnictví, rybářství a uměleckých děl s tematikou lovu a myslivosti. Prostřednictvím diorám představuje typické biotopy na území Slovenska. Návštěvníci si mohou prohlédnout vzácná tabla nábojů od Rotha, jedinečné trofeje včetně abnormalit, plátina Otty Recknagela, Franze Xavera Pausingera, Karla Sovánka, zajímavé pytlácké zbraně apod.

Muzeum pořádá také výstavy, přírodovědné soutěže pro děti, regionální přehlídky loveckých trofejí, besedy a přednášky pro školáky, koncerty, festivaly, noční prohlídky s divadelními představeními a další akce. Nejvýznamnější jsou Slovenské lovecké slavnosti, Dny svatého Huberta, které se budou letos 3. a 4. září konat již po jedenadvacáté. V rámci oslav si mohou návštěvníci prohlédnout celý zámek včetně expozice muzea, soutěžní přehlídku „Lovecká fotografie“ a atraktivní doprovodný program. Jeho součástí jsou národní soutěž ve vábení jelenů a srnčí, divoké a dravé zvíře, soutěže „Antonský diviak“ ve střelbě lukem do terče, v házení flinty do žita, volba nejsympatičtější lovkyně „Hajného žena“, soutěž o nejdělsí a nejpůvabnější plnovous, o nejkrásnější lovecký šperk, klobouk nebo lovecký nůž. Na své si přijdou rovněž milovníci rybaření, zájemci o módní lovecké oblečení a děti jistě ocení „lovecký chodník“. Připraveny jsou také klubová výstava alpských jezvečkovitých honičů, ukázky sokolnictví a lovecké kynologie, střelby z historických zbraní, práce zoopreparátorů a další. Mezi slavnostní body programu patří udělování medailí Ministerstva zemědělství SR a Svatého Huberta slovenského Loveckého svazu zasloužilým lovcům. V neděli patří mezi nejvýznamnější události svatohubertská mše a slavnostní průvod se skoleným jelenem a obětími dary. Jako první muzeum myslivosti v dějinách získal Sv. Anton Mezinárodní cenu C.I.C. (Mezinárodní rady pro myslivost a ochranu zvěře) a je držitelem Certifikátu Muzeum roku 2005, udělovaného Ministerstvem kultury SR a Slovenským svazem muzeí.

Marian Číž

Otevírací doba zámku

leden–březen (listopad a prosinec): úterý–sobota, 8.00–15.00
květen, červen a září: úterý–neděle, 8.30–16.00, pondělí zavřeno
červenec a srpen: pondělí–neděle 9.00–17.30
duben a říjen: úterý–neděle 8.30–15.00, pondělí zavřeno

Aktuální informace: www.msa.sk

Informační bulletin Sellier & Bellot. Vydává Sellier & Bellot a.s. Vydání červen 2011.
Redakční rada: Ing. Radek Musil (předseda), Aleš Havlík, PhDr. Milan Gruber.
Redakce: PhDr. Milan Gruber, PhDr. Věra Vortelová. Foto: Richard Dvořák, Eduard Studnička, Mária Ďurianová, archiv Sellier & Bellot a.s. a archiv redakce.
Adresa redakce: PULFORD spol. s r.o., Fr. Křížka 4, 170 00 Praha 7
(tel.: 233 370 353, 233 380 274, e-mail: pulford@pulford.cz).
Za věcnou správnost odpovídají autoři. Přetisk jen s vědomím redakce.
Koncepte, layout, redakce a produkce © Pulford spol. s r.o.

VÁŠ PŘÍBĚH

Vyznání

Jeseníky, pyšníci se odedávna nejvyšší horou Moravy a neskonalým půvabem v každém ročním období, se podle daného přírodního scénáře převlékaly do bílého šatu, zelenaly jarem, voněly horkostí lesa, barvily se podzimem. Ledová královna, paní zima, vždycky lesnatému pohoří slíbila odpočinek i to, že vyleští zdejší erb z kamene, dřeva a vody. A pak, jako každým rokem, přišlo jaro do čistého, léto prokráčelo rozvoněnými lesy, podzim zářil paletou barev a hřměl jeleními hlasy. Brzy na to se pstruzi šikovali k trdlišťům a kopce se choulily k další zimě.

A uprostřed téhle nádhery já žil. Mezi lesy a prudkými vodami jsem záhy poznal, že tahle přirozená krása vyvolává v člověku pocit bezbřehého obdivu, vzbudí touhu doznat vděčnost životu a naprosto beze studu poklonou projevít přírodě nejupřímnější pokoru.

Botami stírám ze stébel trav kapky rosy. Stříbrný přehoz paseky ničím nechtěně a upřímně nerad, přece však hlubokou vráskou. Klikatí se za mnou jako had, chytivý jedovatého uštknutí. Pronásleduje mne jako stáří, jako stesk po všem, co jsem udělal, i po tom, co jsem ještě nestihl. Vtírá se do mne smutek i lítost. Moje kroky mě dovedou k důchodu. Celý život jsem se s lesem vídal denně, šestatřicet let jsme dobří kamarádi. Vím já, jak to bude dál?

...to se ví, že jsem bývalý lesník a vášnivý myslivec. Je to už dávno, co jsem prožil obrovskou radost ze své první zbraně. Táta, pyšný na inženýra, mi k promoci koupil kulobrok, krabičku kulových nábojů 7 x 57 R z Vlašimi a dvacku „dutinek“ s broky tři a půl. Poprvé jsem se skoro až bál pušku, která mi pak dobře sloužila celých šest let, třeba jen pohladit. Tahal jsem ji na rameni po horách, často ztěžkla, a z brokové šestnáctky jsem vystřelil jen zřídka...

V mírně chladném ránu, pod tmavou oponou smrkových korun jesenických hvozďů, naposledy jako lesník v provozu, jsem přítomen tahanici noci a dne. Vychází slunce, svítá a zelenavý les se nadechuje k probuzení. Každodenní zázrak se tradičně rozesměje zpěvem ptactva a v příjemných slunečních paprscích se zhoupne tetelící vzduch. Slastně, v očekávání neskonale pohody, vdechují silnou vůni dřeva, prostoupenou vlhkem rozbřesku. Žasnu, nadšen vaší krásou, a dojatě na vás hledím s upřímnou láskou, hory mé milované.

...vyměnil jsem dvouhlavňovou kulobrokovou družku i kulové devítigramové náboje za sólo kulovnici, s níž jsme si zůstali věrni po tři desetiletí. Koli-

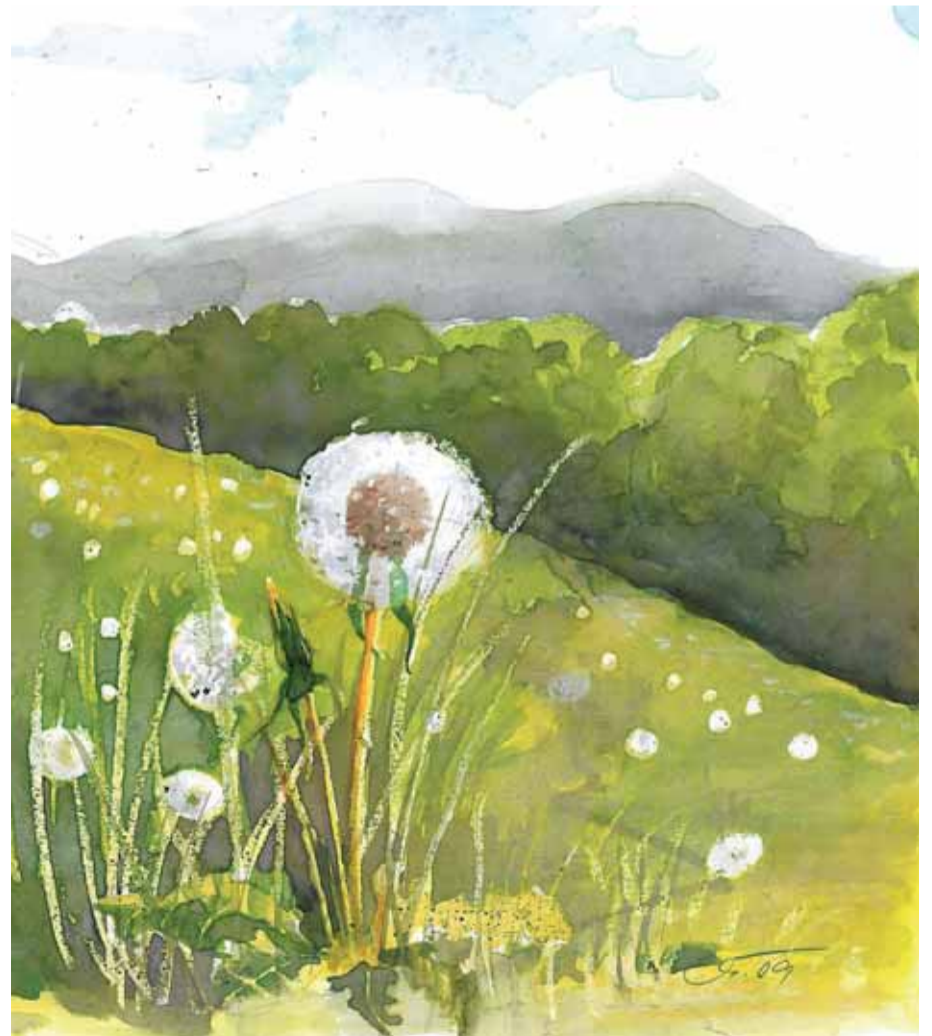
budu. Mám hotovo, ale v rodině má „zlatá“ kulovnice péče zůstala. Slouží synovi, lesníkovi z povolání a myslivci, zelené krvi po mně...

Chodil jsem do kopců za prací, ale také se v lesích pod Pradědem toulal bez cíle. Pobývat v zeleném moři mě vždycky uklidňovalo a zároveň vzrušovalo. Pozoroval jsem zvěř, lovil ji, poznával duše dřevorubců, ženských z pasek či drsných formanů. Lesní společenství se stalo mou příjemnou auroou, povoláním a celým životem. Nic výjimečného, každý máme to své. Šlapu zeleným královstvím, vstřebávám zážitky a překvapení, hlavou mi jdou všelijaké myšlenky. Příjemné i méně příjemné. Hovořím s lesem za melancholického šumu smrkových větví. Chválím hory, leccos vyslechnu od štěbetajících ptáků a hmyzu, pozoruji hbitost pstruhů v tůňkách. Patřím přírodě a záva, zrozená v průzračném vzduchu, zaměstnává hlavu utmáceného pracanta, a inspiruje k přemýšlení. A je lhostejné, jestli mě dostihne, když sedím na posedu, nebo při pochůzce. Všude rozdává ze svého moudrá, vznešená Příroda tēm, kteří umí přijmout vzácný dar.

...ti, kteří přírodu upřímně milují, nemohou být špatní lidé. Správný lesák a myslivec je teprve ten, kdo z lesa čerpá poznání a využívá ho, aby pomohl jiným. Příroda je moudrá a velmi prozřívá učitelka, ale musíme ji ctít a obětavě chránit. Jinak budeme ztraceni..., napsal kdysi jeden milovník přírody. Teď, když mou bílou hlavu políbil dvašedesátý křížek, chci i já se vyznat z lásky k lesu. Nebyl jen mou obživou, měl jsem ho a mám opravdu rád. Je mou živou vodou, chlebem a solí, léčitelkou i zpovědníci. Je chrámem a kráskou mých snů, je náboženstvím bezbožného. Kdyby se u mne cokoliv změnilo, zůstane to tak.

Nelehko se přepisují řádky v knize vlastního osudu. Jsem plný obav, abych neobratným přirovnáním hory neurazil a kostrbatým rukopisem zpovědníka vyjádřil všechno, z čeho se chci vyznat. Je to srdeční záležitost, proto pečlivě vybírám z prožitého života. Pokouším se slovy popsat barvy barev, jimiž hory září každou vteřinou. Alespoň letmo chci pohladit nepolapitelnou pěnu ledových vod křišťálových potoků. Přeji si, aby popsané stránky dýchaly pryskyřicí stejně, jako historie ukrytá v pachu prastarých loveckých chat, prkem jelenů na podzimních pasekách, vůní hub v houštvě za horkého léta, spáleným střelným prachem po výstřelu.

Musím se přiznat ke své lásce ke zvěři a lovcetví, hluboce se poklonit pasekám, žlutým starčkem, pohrozit bouřce, zbytečně řvoucí mezi skalami, vzdát hold laskavým zákoutím, tichým lesním loučkám, celému polesí Bílý Potok, protkanému nádhernými vodami. A nemohu zapomenout ani na horaly. Spo-

Jarmila Chovancová: Louky pod Chlumem

krát moje úžasná 7 x 64 vystřelila, nespočítám. Dala hodně ran, býval jsem náruživý lovec. Sloužila společně, stejně jako náboje se střelou o váze 11,2 gramů. Byla super zbraní i na stokilové jeleny a kupodivu, při dobrém zamíření, nerozbíjela ani srnčí kusy. Byl jsem s ní nad-míru spokojen a přesto jsem ji dal z ruky. Lovecká vášeň pomínula a lovit zvěř už ne-

lu v kopcích jsme hospodařili, živili se, hádali nebo smáli.

Odháním loučení, jenže čas nezastavím. Odpusťte, prosím, lesníkovi, co zkouší svěřit papíru celou vaši nepřebornou krásu, Jeseníky, hory naše vznešené.

Vím, že to věrně nedokážu, leč vyznání moje je nadevše upřímné.

Ota Bouzek